

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

14 Vtrum omne mendacium sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

tale. Ex conscientia autem obligatur aliquis ad peccatum siue habeat certam fidem de contratio eius quod agit, siue etiam habeat opinionem cum aliqua dubitatione. Illud autem quod agitur contra legem, semper est malum, nec excusatur per hoc quod est secundum conscientiam, & similiter quod est contra conscientiam, est malum, quamuis non sit contra legem: quod autem nec conscientiam, nec contra legem est, non potest esse peccatum. Dicendum est ergo, quod quidam sunt opiniones contrariae de eodem, oportet esse alteram veram, & alteram fallam. Aut ergo ille qui facit contra opinionem magistrorum, utpote habendo plures praevidendas, facit contra veram opinionem, & sic cum faciat contra legem Dei, non excusatur a peccato, quamuis non faciat contra conscientiam, si contra legem Dei facit. Aut illa opinio non est vera, sed magis contraria quam iste sequitur, ita quod uerelicer habere plures praevidendas & tunc distinguendum est, quia aut talis habet conscientiam de contrario, & sic ita peccat contra conscientiam faciens, quibus non contra legem, aut non habet conscientiam de contrario, sed certitudinem, sed tamen in quadam dubitatione inducit ex contrarietate opinionum, & sic si manente tali dubitatione plures praevidendas habet, periculo se committit, & sic proculdubio peccat utpote magis amans beneficium temporale quam propriam salutem. Aut ex contrariis opinionibus in nulla dubitatione adducitur, & sic non committit se discrimini, nec peccat.

¶ Unde patet solutio ad obiecta.

ARTICVLVS XIII.

¶ Vtrum omne mendacium sit peccatum.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur quod non omne mendacium sit peccatum. Maius enim peccatum est homicidium quam mendacium: sed homicidium potest licite fieri, ut cum iudex occidit latronem. ergo & mendacium.

¶ 2. Prae. In sacra scriptura quidam laudantur, qui tamen menti esse intelliguntur, ut obliuiscere, iacob, & iudith. ergo mendacium non est peccatum.

SED CONTRA est, quod Aug. determinat in lib. de mendacio.

RESPON. Dicendum, quod quandoque aliquis actus habet aliquam inordinationem inseparabiliter annexam, nunquam potest beneficiari ipsa inordinatio est aliquid superfluum, vel diminutum, & ita non potest in tali actu medium accipi, in quo virtus consistit, ut patet per philosophum in 6. ethi. huiusmodi autem actus est mendacium. Ad hoc enim inuenta sunt verba, vel voces, ut sint signa intellectuum ut dicitur in primo perier. & ideo quando aliquis uocem enuntiat, quod non habet in mente, quod importatur in nomine mendacii, est ibi inordinatio per abusum uocis, & ideo concedimus quod mendacium semper est peccatum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod homicidium semper est peccatum, quia inordinationem habet inseparabiliter annexam, homicidium. n. plus importat quam occisio hominis. Composita enim nomina frequenter plus important quam composita. Importat enim homicidium occisionem hominis indubitam, & ideo homicidium nunquam est licitum quamuis occidere hominem aliquando liceat.

AD SECVNDVM dicendum, quod sicut Aug. dicit lib. de mendacio, & hatur in glup illud ps. Perdes oes qui loquuntur mendacium, dicitur aliquis laudatur in scriptura. Quidam propter perfectum statum uirtutis, & horum fa-

cta proponuntur omnibus in exemplum, & de talibus non legitur quod mentiti sint, vel si aliqua dixerunt, quae mendacia uidentur secundum intentionem quam ex instinctu Spiritus sancti conceperunt, mendacia non sunt. Quidam uero laudantur propter uirtutis indolem, & sic in aliquibus mendacium fuisse legitur maxime officiosum, sicut patet de obliuiscere. Non enim commendantur quia mentire sunt, sed propter misericordiam ex qua in mendacium inciderunt, & sic apparet in eis quaedam indoles, si profectus uirtutis, non autem perfectio.

ARTICVLVS XV.

¶ Vtrum oportet quod si aliquis intendat peccare mortaliter quod peccet propter hoc mortaliter.

CIRCA QUINTVM sic proceditur. Videtur quod non oportet quod si aliquis intendat peccare mortaliter, quod peccet propter hoc mortaliter. Deus enim prior est ad miserendum quam ad puniendum, ut habetur in glo. in prin. Hier sed si aliquis intendat peccare uenialiter, non sequitur quod propter hoc peccet uenialiter. ergo nec oportet quod qui intendit peccare mortaliter, quod propter hoc peccet mortaliter.

SED CONTRA. Quicumque intendit peccare mortaliter, facit contra conscientiam: sed omnis talis peccat mortaliter. ergo &c.

RESPON. Dicendum, quod improprie dicitur, quod aliquis intendat peccare mortaliter, aut uenialiter. Malum enim est praeter intentionem & uoluntatem, ut dicitur Dio. 4. c. de diu. no. Sed quod aliquos incedit facere aliquid, quod credit esse mortale peccatum, ex hoc dicitur quod intendit peccare mortaliter. Praedicta ergo quaestio nihil aliud quaerit, nisi quare aliquis credens esse peccatum mortale quod facit, peccat mortaliter: non autem est necesse quod sit ueniale, si credat ueniale esse, ut si fornicationem credat esse ueniale peccatum, cuius quaestio de facili patet solutio: quia cum conscientia etiam erronea habeat uim ligandi ex hoc ipso quod contra conscientiam facit, mortaliter peccat. Error autem conscientiae quandoque habet uim absoluendi, siue excusandi, quando, si procedit ex ignorantia eius quod quis scire non potest, vel scire non tenetur. Et in tali casu quamuis factum de se sit mortale, tamen intendens peccare uenialiter, peccat uenialiter: sicut si aliquis intenderet accedere ad uxorem suam causa delectationis, & ita intenderet peccare uenialiter, si alia ei supponeretur eo nesciente, nihilominus uenialiter peccaret. Quandoque uero error conscientiae non habet uim absoluendi, vel excusandi, quando scilicet ipse error peccatum est, ut cum procedit ex ignorantia eius quod quis scire tenetur & potest, sicut si crederet fornicationem suam licitam esse peccatum ueniale, & tunc quamuis crederet peccare uenialiter, non tamen peccaret uenialiter, sed mortaliter.

¶ Et sic patet responsio ad obiecta.

QV AESTIO VII.

DE INDE quaeritur de his quae pertinent ad poenam & gloriam.

¶ Et Primo, De his quae pertinent ad poenam.

¶ Secundo, De his quae pertinent ad gloriam.

¶ Circa poenam autem quaerebatur.

¶ Primo, De poena spirituali.

¶ Secundo, De poena corporali damnatorum.

¶ Circa primum duo quaerebantur.

¶ Primo, Vtrum damnati uideant gloriam sancto-

Quodlib. S. Tho. H ium